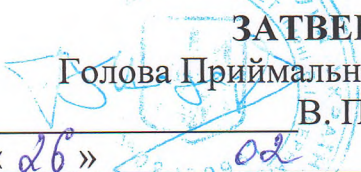

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ТАВРІЙСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ В. І. ВЕРНАДСЬКОГО
Навчально-науковий гуманітарний інститут
Кафедра філософії та історії

ЗАТВЕРДЖУЮ
Голова Приймальної комісії
В. П. Казарін
« 26 » 02 2021 р.

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНИХ ДИСЦИПЛІН

для проведення фахового випробування для вступу на навчання за освітнім ступенем «магістр» спеціальності 033 «Філософія» (освітня програма «Філософія») на основі освітнього ступеня «бакалавр», «магістр» та ОКР «спеціаліст»

УХВАЛЕНО:

на засіданні кафедри філософії та історії
Протокол № 6 від «28» січня 2021 р.

Зав. кафедри В. Ж. Попов

Київ – 2021

Програма фахового випробування для вступу на навчання за освітнім ступенем «магістр» спеціальності 033 «Філософія» (освітня програма «Філософія») на основі освітнього ступеня «бакалавр», «магістр» або ОКР «спеціаліст». – К.: ТНУ імені В.І. Вернадського, 2021.-10 с.

Укладач:

І. Г. Кудря – д. філос. н., доцент кафедри філософії та історії ТНУ імені В.І. Вернадського

Рецензенти:

Л.С. Тарасюк – д. філос. н., доцент кафедри філософії та історії ТНУ імені В.І. Вернадського

Т.С. Тимошенко – к. філос. н., доцент кафедри філософії та історії ТНУ імені В.І. Вернадського

Розглянуто та ухвалено на засіданні Вченої Ради Таврійського національного університету імені В. І. Вернадського, протокол № 7 від «26» лютого 2021 р.

ЗМІСТ

I. Загальні положення	4
II. Організаційно-методичні рекомендації.....	5
III. Перелік питань з окремих дисциплін та список літератури для підготовки до вступних випробувань.....	5
IV. Інтернет-ресурси програми з підготовки до вступних випробувань	9

I. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Здобуття ступеню «магістр» за спеціальністю 033 «Філософія» передбачає комплексне вступне випробування. Програма комплексного вступного випробування з циклу професійно-орієнтованих дисциплін розроблена з метою надання допомоги абітурієнтам в підготовці до його складання. Програма охоплює основну проблематику дисципліни, яка дозволяє перевірити і оцінити необхідний рівень набутих знань та практичних навичок, які є базовими для подальшого опанування магістерської програми.

Вступники до магістратури Таврійського національного університету імені В.І. Вернадського, допущені до складання екзамену, мають показати високий рівень засвоєних знань з фахових дисциплін. Оцінювання рівня підготовленості вступників з метою конкурсного відбору для навчання в магістратурі ТНУ проводиться у формі тестового контролю.

Метою вивчення дисципліни є поєднання фундаментальних професійних знань із сучасними філософсько-світоглядними уявленнями про зміст суспільного життя людини і можливості її самореалізації. Основними завданнями вивчення дисципліни є :

- засвоєння головних розділів філософії;
- вивчення фундаментальних філософських категорій зі сфер онтології, гносеології, епістемології, соціальної філософії, філософської антропології, філософії науки;
- знайомство з першоджерелами філософії.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні:

знати:

- понятійний апарат філософії, основні принципи та методи дослідження;
- визначення фундаментальних філософських категорій зі сфер онтології, гносеології та епістемології, логіки, соціальної філософії;
- основні першоджерела та сучасну філософську літературу.

уміти:

- опанувати нові й удосконалити набуті раніше навички роботи з різними типами й видами джерел інформації;
- самостійно узагальнювати й аналізувати набуті знання з дисципліни;
- встановлювати причинно-наслідкові зв'язки між подіями;
- оцінювати рівень аргументованості різних версій, гіпотез і теорій;
- синтезувати набуті знання з фахових та гуманітарних дисциплін у цілісне світосприйняття;
- застосовувати набуті філософські знання при аналізі реалій сучасного суспільного буття;
- формувати власну позицію щодо актуальних проблем сьогодення.

II. ОРГАНІЗАЦІЙНО-МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ

Комплексний екзамен передбачає наступні завдання:

1. Теоретичні питання.

Абітурієнт має надати відповідь, яка: є правильною, повною та обґрунтованою; свідчить про високий рівень теоретичних знань, його вміння користуватися різними методами наукового аналізу суспільних явищ, визначати їх характерні риси та особливості; містить правильні та чіткі визначення філософських понять і категорій; містить власний аналіз проблеми, порівняння різних поглядів та філософських течій, самостійні висновки та аргументацію своєї думки; викладена логічно, системно, граматично та стилістично правильно.

2. Завдання з вибором однієї (чи більше) правильної відповіді

До кожного завдання пропонується 3-5 варіантів відповіді, серед яких є правильні (у формулюванні завдання зазначається, що правильних відповідей більше, ніж одна). Завдання вважається виконаним правильно, якщо учасник вибрав і позначив правильні варіанти відповіді у бланку відповідей. Завдання вважається виконаним неправильно, якщо у завданні, де більш, ніж одна правильна відповідь: а) позначено неправильну відповідь; б) відповідь не позначено взагалі, а у завданні, де лише одна правильна відповідь: а) позначено неправильну відповідь; б)

позначено більш, ніж одну відповідь (навіть якщо серед них правильна); в) відповідь не позначено взагалі.

Система оцінювання теоретичних питань і тесту в цілому

Для завдань кожної форми встановлюється відповідна система оцінювання:

1. Два теоретичні питання = максимальна кількість 100 балів.

2. Тестові завдання = 10 балів. Максимальна кількість балів, яку можна набрати, правильно розв'язавши всі завдання тесту – 100 балів.

Максимальна кількість балів, яку можна набрати – 200 балів.

Алгоритм оцінювання: $1*50 + 1*50 + 10*10 = 50 + 50 + 100 = 200$ балів.

III. Перелік питань з окремих дисциплін та список літератури для підготовки до вступних випробувань

1. Філософія в системі духовної культури. Місце і роль філософії у сучасному суспільному житті.

2. Коло основних проблем філософії та специфіка їх вирішення. Специфіка філософського усвідомлення світу.

3. Основне питання філософії. Історичні форми постановки основного питання філософії. Своєрідність вирішення основного питання філософії.

4. Найважливіші підсистеми філософії: історія філософії, філософія історії, філософська антропологія, соціальна філософія, філософія економіки, філософія політики, філософія права, філософія моралі, філософія релігії, естетика, філософія мови тощо.

5. Методи філософії. Поняття методу. Співвідношення філософських, загальнонаукових і спеціально-наукових методів.

6. Функції філософії. Поняття функції. Основні функції філософії: світоглядна, методологічна, критична, інтегративна, пізнавальна, осмислююча, розуміюча, пояснювальна, евристична, аксіологічна, креативна.

7. Категорії філософії, їх зміст і функції. Категорії як основоположні філософські поняття. Соціокультурна зумовленість категорій філософії та їх історичний характер.

8. Філософія та світогляд. Поняття світогляду. Історичні форми світогляду: міфологія, релігія, наука, філософія. Світогляд і картина світу.

9. Становлення філософського знання. Проблема походження філософії. Доба народження філософії.

10. Мілетська школа. Учення Фалеса про воду як основу буття. Анаксимандр та вчення про апейрон. Анаксимен та учення про повітря як буття та життя взагалі.

11. Піфагорійська школа. Учення про число як про сутність.

12. Життя та філософія Геракліта Ефеського. Учення про Логос та вогонь.

13. Елейська школа: Ксенофан, Парменід, Зенон. Учення Парменіда про буття. Апорії Зенона.

14. Атомісти Левкіпп та Демокрит. Вчення про атоми та порожнечу.

15. Загальна характеристика філософії софістів. Протагор та його погляди. Людина як міра усіх речей. Горгій та його погляди на можливості пізнання.

16. Життя Сократа. Філософські погляди Сократа. Маевтичний метод розшукування істини. Принцип іронії у філософії Сократа.

17. Кініки як філософська школа. Пошуки блага. Антисфен та Діоген.

18. Життя та творчість Платона. Діалоги Платона. Учення про світ ідей та речей. Антропологія та етика Платона. Учення Платона про державу. Платон про мистецтво. Академія Платона.

19. Філософська творчість Арістотеля. Логіка Арістотеля. Метафізика Арістотеля. Фізика Арістотеля та його погляди на всесвіт. Вчення про чотири причини. Людина у філософії Арістотеля, учення про душу. Етичні погляди Арістотеля. Політичні погляди Арістотеля.

20. Проблема віри і знання в епоху Середньовіччя. Філософія і релігія. Патристика і схоластика.
21. Східна і західна патристика. Філософія Отців апологетів. Християнська патристика. Філософія схоластики. Етапи схоластичної філософії.
22. Загальні риси світогляду Нового часу. Наука і філософія. Філософія і релігія. Проблема гуманізму як елементу філософського світогляду. Основні етапи розвитку філософської думки.
23. Природничо-наукові передумови філософії Нового часу. Раціоналізм і емпіризм. Великі системи метафізики XVII ст.: Р. Декарт, Б. Спіноза, Ф. Бекон. Соціальна філософія Т. Гоббса.
24. Основні напрями посткласичної філософії: позитивізм, неопозитивізм, постпозитивізм, прагматизм, волюнтаризм, філософія життя, екзистенціалізм, психоаналіз.
25. Сучасна світова філософія. Постмодернізм. Розмивання традиційних світоглядних позицій. Критика цінностей західної цивілізації. Постмодерністські проекти перебудови естетики, політики, філософії.
26. Об'єкт, предмет та завдання історії української філософії. Проблема людини і «філософія серця». Концепція «спорідненої праці» Г. Сковороди.
27. Філософська теорія буття (онтологія) в історичній генезі. Роздуми про світ, його існування, життя і смерть та їх значення. Проблема вічності світу, його нескінченності.
28. Вчення про категорії. Надкатегоріальність категорії «буття». Модальності буття.
29. Категорія буття, її сенс і специфіка, місце в структурі філософського знання. Буття світу як основа і передумова його єдності. Буття і дійсність.
30. Людина і буття як мікрокосм і макрокосм. Буття як екзистенція. Буття і небуття.
31. Простір, час, рух, матерія та їх співвідношення. Простір і час як абстрактні форми буття світу. Єдність простору, часу та руху.
32. Природний, культурно-історичний і соціально-практичний зміст простору і часу.
33. Історичний розвиток метафізичної проблематики. Філософське вчення про принципи, закон і закономірність.
34. Мова як середовище мислення. Розмова і діалог. Мова і мислення.
35. Сутність і структура пізнавального процесу. Базові принципи теорії пізнання.
36. Раціоналізм, емпіризм та сенсуалізм. Засади трансценденталізму в теорії пізнання.
37. Метод і методологія. Основна функція методу. Уявлення про метод в історії філософії.
38. Специфіка наукового пізнання. Необхідність наукового передбачення та його зв'язок з поясненням.
39. Наукова теорія. Основні типи наукових теорій. Структура наукових теорій. Теорія як система законів.
40. Проблема істини у філософії і науці. Істина відносна, абсолютна істина. Концепції істини. Критерії істини.
41. Філософська антропологія як вчення про природу та сутність людини. Унікальність природи людини.
42. Проблема людської свободи та відповідальності. Проблема сенсу життя людини. Життя, смерть і безсмертя як виміри людського існування.
43. Філософське осмислення проблеми щастя.
44. Культура як особлива форма буття. Форми культури як модусу буття.
45. Основні елементи в системі культури. Матеріальна, духовна та художня культура, їх взаємозв'язок.
46. Проблема ідентичності в культурі. Поняття ідентичності. Ідентичність як прагнення людини до уподібнення.
47. Соціальна філософія: поняття та предмет. Суспільство: основи філософського аналізу. Поняття суспільства. Суспільство як система.

48. Глобалізація як тенденція сучасного розвитку суспільства. Характеристики глобалізації. Глобалізм та антиглобалізм.
49. Філософія історії: поняття та предмет. Історична свідомість. Дисциплінарні межі філософії історії. Поняття всесвітньої історії.
50. Заперечення існування єдиної логіки та етапів всесвітньо-історичного процесу. Культурно-цивілізаційна модель типології історії.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ ДЛЯ ПІДГОТОВКИ ДО ВСТУПНИХ ВИПРОБУВАНЬ

1. Андрущенко В.П. Філософія. Природа, проблематика, класичні розділи: навчальний посібник / В. П. Андрущенко, Т. І. Андрущенко, Г. І. Волинка [та ін.] ; за ред. Г. І. Волинки. – К.: Каравела, 2009. – 368 с.
2. Арістотель. Нікомахова етика / Пер. В. Ставнюка. – К.: Аквілон-Плюс, 2002. – 480 с.
3. Арістотель. Політика / Пер. з давньогр. та передм. О. Кислюка. – К.: Основи, 2000. – 239 с.
4. Базалук, О. А. Философские проблемы космологии : монография / О. А. Базалук, И. В. Владленова. — Х. : Харківський політехнічний ін-т, нац. техн. ун-т, 2013. — 190 с.
5. Бодрийяр Ж. Симулякри і симуляція [Текст] / Жан Бодрийяр; [пер. з фр. В.Ховхун]. – К.: Основи, 2004. – 230 с.
6. Бубер М. Я і Ти. – К.: Дух і Літера, 2012. – 272 с.
7. Буслинський Володимир. Основи філософських знань: Підручник / В. Буслинський, П. Скрипка. – 3-те вид., стереотип. – Л.: Новий Світ, 2010. – 351 с.
8. Вальденфельс Б. Топографія Чужого: студії до феноменології Чужого – К.: ППС-2002, 2004. – 206 с.
9. Вебер М. Протестантська етика і дух капіталізму / пер. з нім. О.Погорілий. – К.: Основи, 1994. – 267 с.
10. Вітгенштайн Л. Tractatus Logico-philosophicus. Філософські дослідження. – К.: Основи, 1995. – С. 8–86.
11. Гадамер Г. Істина і метод. Основи філософської герменевтики: в 2-х т. Т. 1: Герменевтика I: Основи філософ. герменевтики. — Київ: Юніверс, 2000. — 464 с. Гадамер Г.-Г. Істина і метод. — Том 2. — Київ: Юніверс, 2000. — 478 с.
12. Гоббс Томас. Левіафан, або Суть, будова і повноваження держави церковної та цивільної. – К.: Дух і літера, 2000. – 606 с.
13. Горський В.С. Історія української філософії. Курс лекцій. – К.: Наукова думка, 1997. – 286 с.
14. Гусев В. Вступ до метафізики: навч. посібник / В. Гусев. – К.: Либідь, 2004. – 487 с.
15. Данильян, О. Г. Філософія : підручник / О. Г. Данильян, В. М. Тараненко. — 2-ге вид., допов. і переробл. — Х. : Право, 2012. — 312 с.
16. Дольська, О. О. Філософія сучасного суспільства : навч.-метод. посіб. / О. О. Дольська. — Харків : Підручник НТУ "ХП", 2012. — 180 с.
17. Дулуман Євграф. Філософія: курс лекцій / Є. Дулуман, Н. Анацька. – К., 2013. – 236 с.
18. Історія української філософії. Підручник /Горський В.С., Кислюк К.В. - К.: Либідь, 2004. — 488 с.
19. Історія філософії: підручник/ ред. В.І.Ярошевець. – К.: ВПЦ «Київський університет», 2010. — 268 с.
20. Крымский С.Б. Философия как путь человечности и надежды. - К.: Курс, 2000. — 308 с.
21. Кульчицький О. Основи філософії і філософічних наук. – Мюнхен – Львів: Б.и., 1995. – 164 с.
22. Лисяк-Рудницький. Формування українського народу і нації (методологічні зауваги)/ Іван Лисяк-Рудницький. Історичні есе. – Т.1.- К.: «Основи», 1994. – С.11 – 41.
23. Мак-Люен М. Галактика Гутенберга. становлення людини друкованої книги. / Пер. з англ. – К.: Ніка-Центр, 2011. – 392 с.
24. Мерло-Понті М. Феноменологія сприйняття. – К.: Український центр духовної культури, 2001. – 552 с.

25. Нестеренко В.Г. Вступ до філософії: онтологія людини: Навчальний посібник для студентів вузів. – К.: Абрис, 1995. – 336 с.
26. Огнев'юк В. Філософія. Історія філософії: Підручник / В. Огнев'юк, І. Утюж. – К.: Грамота, 2010. – 256 с.
27. Основи філософських знань. Підручник / В.А.Буслинський, П.І.Скрипка. – Львів, 2004. – 352 с.
28. Петрушенко В.Л. Філософія: Курс лекцій: [Навчальний посібник для студентів вищих закладів освіти III-IV рівнів акредитації]. – 3-тє видання, перероб. і доповн. – Львів: «Новий Світ-2000», 2003. – 506 с.
29. Подольська Є.А. Кредитно-модульний курс з філософії: філософія, логіка, етика, естетика, релігієзнавство: Навч. посібник. – К.: Центр навч. л-ри, 2006. – 624 с.
30. Попович М. Григорій Сковорода: Філософія свободи. – К.: Майстерня Білецьких, 2007. – 256 с.
31. Руссо Ж.-Ж. Про суспільну угоду, або принципи політичного права / Пер. з фр. та ком. О. Хома. – К.: Post-Royal, 2001. – 349 с.
32. Сидоренко О. Філософія: Підручник / О. Сидоренко, С. Корлюк, М. Філяпіп та ін.; за ред. О. Сидоренка. – К.: Знання, 2010. – 414 с.
33. Сковорода Г.С. Наркісс. Разглагол о том: Узнай Себе // Сковорода Григорій. Повна академічна збірка творів / За редакцією проф. Леоніда Ушкалова. – Харків – Едмонтон – Торонто: Майдан; Видавництво Канадського Інституту Українських Студій, 2011. – С. 231 - 291.
34. Сковорода Г.С. Разговор Пяти путников о истинном щастии в жизни // Сковорода Григорій. Повна академічна збірка творів / За редакцією проф. Леоніда Ушкалова. – Харків – Едмонтон – Торонто: Майдан; Видавництво Канадського Інституту Українських Студій, 2011. – С. 502 - 557.
35. Сучасна зарубіжна філософія. Течії і напрямки. Хрестоматія: Навчальний посібник. – К.: Ваклер, 1996. – 428 с.
36. Таран В.О., Зотов В.М., Резанова Н.О. Соціальна філософія: навч. посіб. – К.: Центр учбової літератури, 2009. — 272 с.
37. Тьоніс Ф. Спільнота та суспільство [Текст]: основні поняття чистої соціології / Ф. Тьоніс ; [пер з нім. Н. Комарової та О. Погорілого]. – К.: Дух і Літера, 2005. – 262 с.
38. Філософія історії. Підручник. Бойченко І.В. – Х.: Прапор, 2006. – 656 с.
39. Філософія. Підручник. /Бичко І.В., Бойченко І.В., Табачковський В.Г. та ін. – К.: Либідь, 2001. – 408 с.
40. Філософія : підручник / Л. В. Губерський [та ін.] ; ред. Л. В. Губерський; худож. О. Д. Кононученко. — Харків : Фоліо, 2013. — 510 с.
41. Філософія: Підручник / За заг. ред. В. Ярошовця. – К.: Центр учбової літератури, 2010. – 648 с.
42. Філософія: Навчальний посібник. / За ред. І.Ф.Надольного. – Київ: Вікар, 2002. – 584 с.
43. Філософія: посібник для студентів вищих навчальних закладів. / Причепій С.М., Черній А.М., Чекаль Л.А. - К.: Видавничий центр "Академія", 2005.
44. Філософія : хрестоматія (від витоків до сьогодення) : навч. посіб. / за ред. акад. НАН України Л. В. Губерського. — 2-ге вид. — К.: Знання, 2012. — 621 с.
45. Франко І.Я. Із секретів поетичної творчості // Іван Франко. Зібрання творів у п'ятдесяти томах. – Т.31. – К.: «Наукова думка», 1981. – С.45 – 119.
46. Фройд З. Вступ до психоаналізу. – К.: Основи, 1998. – 709 с.
47. Чижевський Д.І. Історія філософської думки на Україні. // Дмитро Чижевський. Філософські твори: у 4-х тт./ Під заг. ред. В.Лісового. – Т.1. – К.: Смолоскип, 2005. – С.3 – 164.
48. Щерба С. Філософія: Підручник / С. Щерба, О. Загледа. – К.: Кондор, 2011. – 548 с.
49. Юркевич П.Д. Сердце и его значение в духовной жизни человека, по учению слова Божия // Юркевич П.Д. Философские произведения. – М.: Издательство «Правда», 1990. – С. 69 – 103.

50. Ярошовець В. Історія філософії: Підручник / В. Ярошовець, І. Бичко, В. Бугров та ін.; за ред. В. Ярошовця. – К.: ПАРАПАН, 2002. – 774 с.

ІV. ІНТЕРНЕТ-РЕСУРСИ ПРОГРАМИ З ПІДГОТОВКИ ДО ВСТУПНИХ ВИПРОБУВАНЬ

1. Офіційний сайт ТНУ ім. В.І. Вернадського <http://tnu.edu.ua>
2. Офіційний сайт Національної бібліотеки України імені В.І. Вернадського <https://www.nbuv.gov.ua>
3. Електронна бібліотека матеріалів з філософії кафедри філософії Київського політехнічного інституту http://philosophy.kpi.ua/p/blog-page_26.html
4. Електронна бібліотека матеріалів з філософії Інституту філософії ім. Г.С.Сковороди <https://www.filosof.com.ua/links.htm>
5. Онлайн-бібліотека навчальної літератури <http://www.vuzlib.su>